

فهرست مطالب

مقدمه دکتر نجاد علی الماسی.....	۱۱
سخن آغازین.....	۱۳
فصل نخست: مفهوم؛ پیشینه و مبانی نهاد مستثنیات دین.....	۱۹
مبحث نخست: مفهوم مستثنیات دین.....	۲۲
گفتار نخست: معنای دین.....	۲۳
۱. مفهوم لغوی دین.....	۲۳
۲. مفهوم اصطلاحی دین.....	۲۵
۲-۱. مفهوم اصطلاحی دین در فقه.....	۲۵
۲-۲. مفهوم اصطلاحی دین در حقوق.....	۲۶
۲-۲-۱. رابطه‌ی دین با تعهد.....	۲۷
۲-۲-۲. تعریف دین.....	۲۹
گفتار دوم: معنای مستثنیات.....	۳۱
۱. مفهوم لغوی مستثنیات.....	۳۲
۲. مفهوم اصطلاحی مستثنیات.....	۳۲
گفتار سوم: تعریف مستثنیات دین در حقوق ایران.....	۳۳
۱. تعریف.....	۳۳
۲. انتقاد وارد بر عبارت مستثنیات دین.....	۳۵
مبحث دوم: پیشینه و سیر قانونی نهاد مستثنیات دین در حقوق ایران.....	۳۷
گفتار نخست: پیشینه‌ی تاریخی.....	۳۸
۱. نهاد مستثنیات دین در دوران باستان.....	۳۹
۱-۱. چگونگی برخورد با مدیون.....	۳۹
۱-۲. وجود نهاد مستثنیات دین در این دوران.....	۴۱
۲. نهاد مستثنیات در اسلام.....	۴۲
۲-۱. فقه امامیه.....	۴۳
۲-۲. فقه عامه.....	۴۴
گفتار دوم: سیر قانون گذاری نهاد مستثنیات دین در ایران.....	۴۵

۱. مقررات پیش از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ ۴۵
- ۱-۱. قانون اصول محاکمات حقوقی مصوب ۱۲۸۵ ۴۵
- ۱-۲. قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ ۴۷
- ۱-۳. قانون اداره‌ی تصفیه‌ی امور ورشکستگی مصوب ۱۳۱۸ ۴۸
- ۱-۴. آیین‌نامه‌های اجرای مفاد اسناد رسمی لازمالاجرا مصوب ۱۳۲۲ و ۱۳۵۵ ۴۸
- ۱-۵. قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ ۵۰
۲. پس از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ ۵۳
- ۲-۱. الحاقیه‌ی ماده‌ی ۶۹ آیین‌نامه‌ی اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا مصوب ۱۳۶۰ ۵۳
- ۲-۲. قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ ۵۴
- ۲-۳. اصلاحیه‌ی ماده‌ی ۶۹ آیین‌نامه‌ی اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا ۵۴
- ۲-۴. قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۹ ۵۵
- مبحث سوم: مبانی و فلسفه‌ی شکل‌گیری نهاد مستثنیات دین ۵۶
- گفتار نخست: خرد جمعی ۵۸
- گفتار دوم: حمایت از حیات انسان ۵۹
- گفتار سوم: توجه به حیثیت، شرافت و به‌طور کلی ۶۲
- شخصیت معنوی مدیون ۶۲
- گفتار چهارم: منافع جمعی ۶۳
- مبحث چهارم: اسباب پدید آمدن دین یا منابع تعهد ۶۵
- گفتار نخست: اعمال حقوقی ۶۷
۱. قرارداد ۶۷
۲. ایقاع ۶۸
- گفتار دوم: الزامات خارج از قرارداد یا وقایع حقوقی ۶۹
- مبحث پنجم: اوصاف و ویژگیهای نهاد مستثنیات دین ۷۱
- گفتار نخست: استثنایی بودن ۷۱
۱. اصول توجیه‌کننده‌ی استثنایی بودن ۷۲
- ۱-۱. اصل لزوم وفای به عهد یا اجرای تکلیف ۷۲
- ۱-۲. اصل قابلیت توقیف اموال مدیون ۷۳
- ۱-۳. استثنایی بودن ۷۴

فهرست مطالب □ ۷

۷۵.....	۲. اثر استثنایی بودن.....
۷۵.....	۲-۱. حصری بودن.....
۷۶.....	۲-۲. مطابقت با ضرورت نوین ایجاد شده.....
۷۷.....	گفتار دوم: محدودیت زمانی.....
۷۷.....	۱. مفهوم شناسی.....
۷۸.....	۲. انتقاد وارد بر موضوع و تحلیل آن.....
۷۹.....	گفتار سوم: اختصاص نهاد مستثنیات دین به اشخاص.....
۷۹.....	حقیقی: انسانی بودن.....
۸۰.....	گفتار چهارم: امری بودن مقررات راجع به نهاد مستثنیات دین.....
۸۱.....	۱. حق یا حکم بودن و ارتباط آن با امری یا تکمیلی بودن.....
۸۲.....	۱-۱. تعریف حق.....
۸۲.....	۱-۲. تعریف حکم و ویژگی‌های آن.....
۸۳.....	۱-۳. ارتباط حق یا حکم با امری یا تکمیلی بودن.....
۸۳.....	۲. امری بودن مقررات مرتبط با نهاد مستثنیات دین.....
۸۴.....	۲-۱. دلایل تکمیلی بودن و نقد آن‌ها.....
۸۶.....	۲-۲. دلایل امری بودن.....
۸۷.....	گفتار پنجم: پراکندگی.....
۸۸.....	۱. مقررات کنونی راجع به نهاد مستثنیات دین.....
۸۸.....	۱-۱. حاکمیت عام ق. آ. د. م بر دعاوی مدنی و بازرگانی.....
۸۹.....	۱-۲. نسخ یا عدم نسخ ماده‌ی ۶۵ ق. ا. ا. م.....
	۱-۳. قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ و قانون اداره‌ی تصفیه‌ی ورشکستگی و آیین
۹۰.....	نامه‌ی مربوطه.....
۹۱.....	۱-۴. قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶.....
۹۱.....	۱-۵. آیین‌نامه‌ی اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا مصوب ۱۳۸۷.....
۹۲.....	۱-۶. قانون تعزیرات حکومتی ۱۳۶۷.....
	۱-۷. قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و آیین‌نامه‌ی ماده‌ی ۵۰
۹۳.....	قانون مذکور.....
۹۳.....	۱-۸. قانون کار مصوب ۱۳۶۹.....
۹۴.....	۱-۹. قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰.....

- ۱-۱۰. قانون نحوه‌ی اجرای محکومیت‌های مالی و آیین‌نامه‌ی آن ۹۴
- ۲- قلمرو نهاد مستثنیات دین (نظریه‌ی حقوق دینی) ۹۵
- ۲-۱. اعمال نهاد مستثنیات دین در حقوق دینی ۹۵
- ۲-۲. ماده‌ی ۱۸ آیین‌نامه‌ی قانون نحوه‌ی اجرای محکومیت‌های مالی ۹۸
- فصل دوم: مصادیق نهاد مستثنیات دین** ۱۰۱
- مبحث نخست: مسکن** ۱۰۴
- گفتار نخست: معنای مسکن ۱۰۴
۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی ۱۰۵
۲. مسکن در فقه امامیه و عامه ۱۰۶
- ۲-۱. فقه امامیه ۱۰۶
- ۲-۲. فقه عامه ۱۰۷
- گفتار دوم: مسکن در حقوق ایران و دیگر کشورها ۱۰۸
۱. حقوق ایران ۱۰۸
- ۱-۱. مسکن در مقررات لازم‌الاجرای کنونی ۱۰۹
- ۱-۱-۱. مقایسه‌ی بند (الف)، (۴) و (۱) مقررات نامبرده ۱۰۹
- ۱-۲. لزوم تناسب با (شأن، منزلت و نیاز) در رویه‌ی عملی ۱۱۰
- ۱-۳. بالفعل یا بالقوه بودن نیاز ۱۱۲
- ۱-۳-۱. ودیعه‌ی مسکن ۱۱۳
- ۱-۳-۲. مسکن در حال ساخت ۱۱۴
- ۱-۳-۳. مسکن اجاره داده شده ۱۱۵
۲. بررسی تطبیقی ۱۱۶
- ۲-۱. تقسیم اموال غیر قابل توقیف ۱۱۶
- ۲-۲. مسکن ۱۱۹
- مبحث دوم: اشیاء و لوازم موردنیاز زندگی** ۱۲۱
- گفتار نخست: اسباب و اثاثیه‌ی منزل ۱۲۲
۱. معنای اسباب و اثاثیه‌ی منزل ۱۲۲
- ۱-۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی ۱۲۲
- ۱-۲. بررسی فقهی ۱۲۴

۱۲۵.....	۲. اسباب و اثاثیه‌ی منزل در حقوق ایران و دیگر کشورها
۱۲۵.....	۲-۱. حقوق ایران
۱۲۷.....	۲-۲. بررسی تطبیقی
۱۳۱.....	گفتار دوم: وسیله‌ی نقلیه
۱۳۱.....	۱. معنای وسیله‌ی نقلیه
۱۳۲.....	۱-۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی
۱۳۲.....	۲-۲. بررسی فقهی
۱۳۳.....	۲. وسیله‌ی نقلیه در حقوق ایران و دیگر کشورها
۱۳۴.....	۲-۱. حقوق ایران
۱۳۷.....	۲-۲. بررسی تطبیقی
۱۳۸.....	گفتار سوم: آذوقه
۱۳۹.....	۱. معنای آذوقه
۱۳۹.....	۱-۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی
۱۳۹.....	۱-۲. بررسی فقهی
۱۴۰.....	۲. آذوقه در حقوق ایران و دیگر کشورها
۱۴۰.....	۲-۱. حقوق ایران
۱۴۳.....	۲-۲. بررسی تطبیقی
۱۴۴.....	مبحث سوم: وسایل و ابزار شغل و حرفه
۱۴۵.....	گفتار نخست: معنای وسایل و ابزار شغل و حرفه
۱۴۶.....	۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی
۱۴۸.....	۲. بررسی فقهی
۱۴۸.....	گفتار دوم: وسایل و ابزار کار و حرفه در حقوق ایران و دیگر کشورها
۱۴۹.....	۱. حقوق ایران
۱۵۳.....	۲. بررسی تطبیقی
۱۵۵.....	مبحث چهارم: کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی
۱۵۶.....	گفتار نخست: معنای کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی
۱۵۶.....	۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی
۱۵۸.....	۲. بررسی فقهی
۱۵۸.....	گفتار دوم: کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی در حقوق ایران و

۱۵۸.....	دیگر کشورها.....
۱۵۹.....	۱. حقوق ایران.....
۱۶۴.....	۲. بررسی تطبیقی.....
۱۶۵.....	مبحث پنجم: حقوق و مزد.....
۱۶۶.....	گفتار نخست: معنای حقوق و مزد.....
۱۶۶.....	۱. (حقوق).....
۱۶۸.....	۲. مزد.....
۱۶۹.....	گفتار دوم: حقوق و مزد در حقوق ایران و دیگر کشورها.....
۱۷۰.....	۱. حقوق ایران.....
۱۷۵.....	۲. بررسی تطبیقی.....
۱۷۹.....	مبحث ششم: آثار مستثنیات دین.....
۱۸۰.....	گفتار نخست: ممنوعیت توقیف اموال.....
۱۸۱.....	گفتار دوم: ایجاد همبستگی در خانواده.....
۱۸۳.....	منابع و مأخذ.....